

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Veerpoortstraat 35

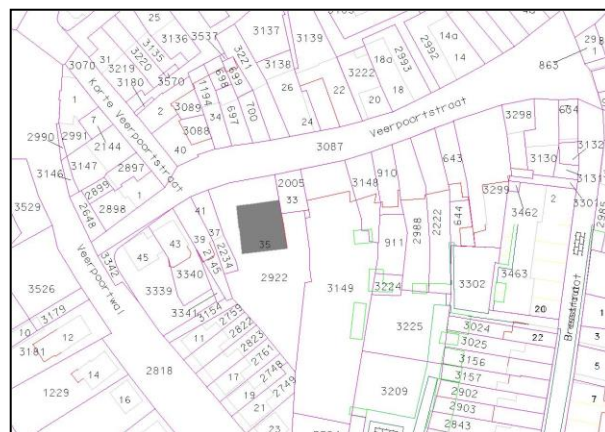
Monumentnummer : GM133

Straat : Veerpoortstraat
Huisnummer : 35
Toevoeging : 35a
Postcode : 6981 BM

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2922

Naam object : ---
Bouwjaar : 18^e eeuw/1904
Bouwstijl : neo-rennaissance/chaletstijl
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 09-10-2014
Datum aanwijzing : 23-06-2015

Situering

Huis gelegen in de zuidelijke straatwand van de Veerpoortstraat, in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat aan drie zijden vrij en is ten opzichte van de overige panden in de straatwand terugliggend gesitueerd. Het pand heeft een voortuin, met een hekwerk gescheiden van de straat en rechts een oprit. Veerpoortstraat 35 betreft de bovenwoning.

Opbouw

Tweelaags pand met een L-vormige hoofdopzet onder een schild- en zadeldak met een topgevel aan de straatzijde. Het pand heeft een éénlaags deel in de oksel van beide

vleugels zodat een vrijwel vierkante plattegrond is ontstaan. Het pand is deels onderkelderd, heeft een begane grond, een eerste verdieping en een zolder.

Historie

De Veerpoortstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat vindt haar oorsprong als toegangsweg van en naar de Veerpoortwal en loopt aan de oostzijde wijd uit tot een V-vormig plein bij de aansluiting op de Roggestraat en de Bresstraat. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Veerpoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Pand dat tot 1904 met de voorgevel aan de straat stond en een diepe, rechthoekige plattegrond had. Het had een drie vensterassen brede lijstgevel met hoog opgaand zadeldak met dakschild en opvallende, in rococovormen versierde kozijnen en hoofdstel. In 1904 is een deel van het pand aan de straat gesloopt en om het gemis aan volume te compenseren aan de achterzijde uitgebreid zodat een L-vormige hoofdropzet ontstond met een laag bouwlichaam in de oksel tussen beide bouwdelen. In de verbreedde achtergevel zijn toen rococovensters uit de gesloopte oude voorgevel herplaatst. Deze achtergevel is in 1904 gepleisterd en voorzien van schijnvoegen, na 1990 is deze gevel vlak gestuct.

De nieuwe voorgevel was in eerste instantie uitgevoerd als schoudergevel, in de top overgaand in trapgevel. Vóór 1950 is deze gevel gewijzigd in een topgevel met sierspant. In dat jaar werd het gebouw verbouwd tot garagebedrijf met bovenwoning, waarbij op de begane grond op enkele muren na, de volledige indeling werd gesloopt en op de verdieping de indeling wijzigde. Hierbij werd o.a. de trap verplaatst naar de huidige locatie. In 1996 is op de begane grond weer een woning gerealiseerd (Veerpoortstraat 35a). Nadien werd de bovenwoning gemoderniseerd en zijn dakkapellen aangebracht.

Exterieur

Alle gevels van het pand zijn gepleisterd. In de pleisterlaag van de voorbouw zijn de speklagen en de geboorte- en sluitstenen boven de gevelopeningen als verdiepte stroken en velden aangegeven. De speklagen zijn steeds ter hoogte van onder- midden- en bovendorpel aangebracht. Het pand staat op een donkergrijs geschilderde plint. De voorbouw heeft een topgevel met links de entree naar de bovenwoning met bovenlicht en rechts een drievaks venster met getoogde bovendorpel dat in 1996 naar oude afbeeldingen is gereconstrueerd. Het heeft in het middelste vak beneden draairamen en ramen boven ongedecoreerde kalven. Boven dit venster twee schuifvensters met wisseldorpel en getoogde bovendorpels. De entree is voorzien van een meervaks paneeldeur en gekleurd glas-in-lood (na 1996 geplaatst) in het bovenlicht. De entree is verbijzonderd met een verdiept rondboogveld waarin een mozaïek is geplaatst met de voorstelling van een pauw, omgeven door jugendstil-motieven. Boven de entree zijn twee smalle kloostervensters met draairamen in de onderste vakken toegepast. De ramen zijn voorzien van gekleurd figuratief glas-in-lood.

De geveltop is voorzien van een centraal geplaatst rondboogvenster met twee draairamen, dat wordt geflankeerd door twee medaillons met geprofileerde omlijsting en voorzien van tegeltableaus met links de tekst "ANNO" en rechts het jaartal "1905". De gevel wordt afgesloten met een overstek met een rondgebogen sierspant op korbelen en met een doorgestoken makelaar. De dakvlakken van het pand zijn in 2012 belegd met zwarte, opnieuw verbeterde oude Hollandse pannen.

De éénlaags aanbouw rechts heeft aan de straatzijde twee schuifvensters met wisseldorpel en getoogde bovendorpels. In de rechter zijgevel van de aanbouw is de entree naar de benedenwoning opgenomen. Dit is een dubbele paneeldeur met glas in de middelste vakken en een kalf met een enkelruits bovenlicht. De aanbouw wordt aan de bovenzijde afgesloten met een boeiboord en zinken kraal. Het dakterras is voorzien van een historiserend vormgegeven hekwerk.

De rechter zijgevel van de voorbouw is gepleisterd en op de eerste verdieping voorzien van een schuifvenster met wisseldorpel links en een toegangsdeur naar het dakterras boven de aanbouw. Ter hoogte van de zoldervloer zijn drie staafankers opgenomen. De gevel wordt afgesloten met een boeiboord. In het dakvlak boven de zijgevel staat een dakkapel met twee draairamen onder flauw zadeldak. De zijwangen zijn met zink afgewerkt.

De voorgevel van de achterbouw heeft een drievaks kozijn met bovenlichten en dubbele deuren in het middelste vak, die toegang geven tot het dakterras. Het kozijn heeft een getoogde bovendorpel. De gevel is voorzien van twee staafankers en wordt aan de bovenzijde afgesloten door een geprofileerde bakgoot op klossen, die omloopt boven de rechter zijgevel. Boven het kozijn staat in het dakvlak een dakkapel met twee draairamen onder flauw zadeldak. De zijwangen zijn met zink afgewerkt. De rechterzijgevel van de achterbouw is gepleisterd en geheel blind. De verdiepings- en zoldervloeren worden gemarkeerd met gesmede staafankers.

De gepleisterde, vier vensterassen brede achtergevel heeft een symmetrische indeling met op de begane grond in het midden twee maal openslaande dubbele deuren met moderne, rechthoekige kalven en een tweeruits raam onder historische, geprofileerde kalven en tweeruits, kwartronde bovenlichten met brede middenstijl. De gevel was in 1990 voorzien van schijnvoegen met blokpatroon in het pleisterwerk, die naderhand zijn vlak gestuct.

De openslaande deuren worden geflankeerd door twee vensters met hardstenen onderdorpels en draairamen met rechthoekige kalven en een tweeruits raam onder geprofileerde kalven en tweeruits, kwartronde bovenlichten met brede middenstijl. Dit waren in 1990 empire schuiframen.

Op de eerste verdieping zijn vier vensters aanwezig, waarvan de twee linker exemplaren vierruits onderramen hebben en de twee vensters rechts tweeruits draairamen hebben. Boven geprofileerde kalven zijn tweeruits, kwartronde bovenlichten met brede middenstijl toegepast. In 1990 waren dit empire schuiframen.

Alle kozijnen hebben opvallende, in rococovormen versierde bovendorpels die vanuit de hoeken eerst uitzwenken, rechte hoeken hebben en vervolgens in het midden een korfboog.

De gevel wordt afgesloten met een hoofdgestel, bestaande uit een architraaflijst, vlak houten fries en kroonlijst, op de hoeken gecornist. In het dakvlak boven de kroonlijst zijn symmetrisch twee dakkapellen geplaatst met enkelruits draairamen onder een flauw

zadeldak en met zink beklede zijwangen. Midden op de nok staat een vierkant gemetselde schoorsteen.

De linker zijgevel, zichtbaar achter het adres Veerpoortstraat 33, staat deels vrij en is geheel gepleisterd. De gevel bezit een duidelijke tweedeling: het smalle, zichtbare gedeelte van de voorbouw springt ten opzichte van de tuinvleugel circa twintig centimeter terug. De tuinvleugel is voorzien van vier gesmede muurankers boven de begane grond en boven de eerste verdieping. Deze hebben schieters met een naar voren gesmede top en ter plaatse van het oog van de ankerveer een gesmede krul. Deze kenmerken wijzen op een datering in de 17^e eeuw. De twee gesmede muurankers in de voorbouw zijn eenvoudig van uitvoering. De zijgevel heeft op de verdieping twee vensters links en rechts van de sprong in de muur: een venster met onder- en bovenraam met kalf in de achterbouw en een klein enkelruits draairaam in de voorbouw. De gevel wordt boven het achterste deel afgesloten met een zinken bakgoot, de voorbouw met een houten boeiboord.

Interieur

Kelder: de kelder bevindt zich onder het achterste deel van het huis en is toegankelijk vanuit de hal. De betonnen trap geeft toegang tot een met betonplaten gedekt kelderdeel rechts. Een doorgang voert naar twee naast elkaar gelegen, met tongewelven overdekte ruimten die met een doorgang verbonden zijn. De kruinrichting is haaks op de straat. De kelderruimten zijn geheel gepleisterd. In de linkerruimte is deels metselwerk zichtbaar, dat bestaat uit grote handvormsteen, gemetseld in kalkmortel. Elk vertrek is voorzien van een kelderlicht, twee aan de achterzijde, één aan de rechterzijde. Een kelderlicht opgenomen. De kelder heeft een betonnen vloer, het deel rechts is belegd met betontegels.

Begane grond: deze heeft een indeling met een gang rechts met garderobe en toilet, alsmede de toegang naar de kelder. De gang geeft toegang tot een vertrek rechtsvoor en een grote woonkeuken linksvoor. Vanuit de woonkeuken voert een korte gang naar een slaapkamer linksachter met een badkamer en toilet, vanuit de gang geeft een deur toegang tot een woonkamer rechtsachter.

De vertrekken aan de achterzijde worden door een venster met draairamen en door openslaande deuren van daglicht voorzien. De hoge plafonds zijn in het verleden vernieuwd. De vensterbanken zijn in het verleden naar voorbeelden op de verdieping gekopieerd. De keuken aan de voorzijde wordt van daglicht voorzien met een drievaks, getoogd venster met bovenlichten. Dit vertrek is voorzien van een historisch stuc op rietplafond met centraal een rond geprofileerd ornament. Het vertrek rechtsvoor heeft twee schuifvensters die voor daglicht zorgen. De afwerking in de diverse vertrekken is in het verleden vernieuwd met moderne gipskartonplaten, oudere afwerkingen of de constructie zijn behoudens de genoemde voorbeelden, nergens in het zicht.

Eerste verdieping: een aparte opgang met portaal voor een houten steektrap met houten balustrade geeft toegang tot een tweede woning op de eerste verdieping. De verdieping heeft een centrale gang dwars in het linker deel van de plattegrond met vertrekken aan de voorzijde en aan de achterzijde. De gang voert via een paneeldeur naar een groot vertrek rechts in de plattegrond. Dit wordt aan de voor- en achterzijde door vensters van daglicht voorzien: aan de straatzijde is dat een zelfde getoogd, drievaks exemplaar als op de begane grond. Aan de tuinzijde door twee vensters met

boven- en onderraam, die zijn voorzien van houten vensterbanken op gesneden open consoles. Het vertrek staat aan de achterzijde met een brede doorgang in verbinding met het middelste vertrek. Deze ruimte en het derde vertrek, links aan de achterzijde, krijgen daglicht door hetzelfde type venster als het grote vertrek rechts, maar dan met draairamen onder uitgevoerd.

De voorbouw wordt in beslag genomen door een enkele, grote L-vormige kamer die daglicht krijgt door een schuifvenster en een deur met glaspaneel in de zijgevel en twee schuifvensters in de voorgevel. Deze zijn recent vernieuwd. In de voorgevel zijn rechts (in de richting van de straat gezien) twee kloostervensters met gekleurd glas-in-lood opgenomen met twee draaiende onderramen. In de bovenramen zijn groene bladeren van glas verwerkt, een rozet van geschakeerd paars glas en een gordijnmotief dat in het onderraam is voortgezet.

De diverse vertrekken op de eerste verdieping zijn overwegend met moderne materialen afgewerkt, ook op de plafonds. Historische afwerkingen dan wel constructieve elementen zijn met uitzondering van enkele genoemde voorbeelden niet of nauwelijks in het zicht.

Zolder: een moderne houten bordestrap voert naar de zolder. Deze heeft een L-vormige overloop in de voorbouw die toegang geeft tot een enkele, grote zolderkamer in de voorbouw en een gang naar achteren met kamers en badkamer in de achterbouw. De kamers zijn met houten tussenwanden getimmerd, die aan de binnenzijde volledig zijn afgewerkt met modern plaatmateriaal, de constructie is op de kamers behalve de aanwezige gebinten nergens in het zicht.

In de voorbouw is sprake van grenen twee dekbalkgebinten met kreupele stijlen die gordingen opvangen. De tussenbalken zijn blijkens mondelinge mededeling van de bewoner in de tweede wereldoorlog verwijderd en opgestookt. Deze zijn recent hoger herplaatst. In de achterbouw zijn drie grenen dekbalkgebinten gebruikt met halve gebinten om de dakschilden boven de zijgevels op te vangen. Voor enkele korbeels is balkhout gebruikt dat is voorzien van een duivejager. De gebinten zijn voorzien van gehakte telmerken die kloksgewijs zijn aangebracht.

Een luik met vlieringtrap in de overloop aan de achterzijde geeft toegang tot de *vliering* boven de achterbouw. De kapconstructie is hier geheel in het zicht en bestaat uit rechthoekig gezaagde daksporen van naaldhout met nokgording, halverwege elk dakvlak ondersteund door een enkele gording. Deze werden aanvankelijk door een drietal tussenbalken tegen doorbuiging opgevangen, maar zijn in het verleden om hoofdruimte te winnen, vervangen door (hoger geplaatste) moderne haanhouten op elk sporenpaar. Alle historische houtverbindingen zijn met machinale draadnagels gespijkerd. Op de scheiding tussen voor- en achterbouw is de gepleisterde tussenmuur zichtbaar met twee gesmede muurankers op de plaats van de gordingen van de kap van de voorbouw.

Bouwdossiers

1904	verbouwing pand, maken nieuwe voorgevel
08-05-1950	verbouwing van een woonhuis tot een garage met bovenwoning
06-05-1996	verbouwen garage tot woning
16-08-2010	het bouwen van een berging
2012	het vernieuwen van de dakbedekking en plaatsen dakkapellen

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving garage Veerpoortstraat 35 Doesburg*, 18-5-1990 (adviesnr. 150)

Waardering

Het pand dateert uit 1905. Van de voorganger zijn uit de 17^e en 18^e eeuw en mogelijk uit de middeleeuwen de kelder, zijmuren en een deel van de achtergevel bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ligging, hoofdvorm en goed bewaard gebleven architectuur van de voorgevel met elementen die verwijzen naar Jugendstil, alsmede de achtergevel met bijzondere vensters uit de 18^e eeuw.

Het pand Veerpoortstraat 35 is van belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een gevel met Jugendstil elementen daterend uit 1905.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de kenmerkende, terugliggende ligging in de straatwand en de bijdrage aan het straatbeeld.

Het huis is cultuurhistorisch van belang vanwege het deels behouden gebleven casco van de voorganger en in het bijzonder de vensters in de achtergevel met elementen uit de rococo.